

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.
Előfizetési ár
egy negyedévre 1 fnt 25 kr., félévre 2 fnt 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. tized 265. szám, úrv. Fried Józsefné urnó
házában, hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket
és nyilvántartási közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt
árjegyzék szerint számít.

Káros törekvések.

Szentes, 1890 szept. 25.

Egy kitünő állatneme mondja el a koncon rágódó eb történetét, mely fogai közé szorított prédlájával a főhoz érve — ahogy annak tükrében a saját kép-mását és az annak fogai közé szorított koncot megpillantja, ideges kapzsisággal igyekszik azt is megszerezni s száját eltávtva, természetesen azt is menthetlenül a tőfenékre ejti, ami már az övé volt s amit nyugodtan költethetett volna el.

Ezt az állatmesét juttatják eszünkbe azok a beteges törekvések, melyeknek eszméje — egy-két örökösön bekéltlenkedő és vizet zavaró megférhetlen egyén agyában megfogva — rövid idő óta Hamlett atyjának szellemeként kísértések városunk közelében s amelyeknek nyíltan bevalott célja ugyan az: hogy Szentes önálló törvényhatóság legyen és magáról — mint ők mondják — a vármegye gyámkodásának nyugtát lerázza; de amelyek a valóságban alighanem más, személyes érdekek előbbvitelét célozzák, melyeknek kielégítése bizonyára károsabb volna városunk közügyeire, mint a vármegye annyiszor hánytorgatott, de senki által nyúgnak nem tapasztalt gyámkodása.

E törekvések annyira szűkölködnek ugyan minden mélyebb alapon s oly kevés visszhangot keltettek, hogy szinte

nehéz: velük komolyan számolni; amennyiben azonban egy olyan agitáció csirait rejtik magukban, amely végkihatásában — ha egyébként nem, egy meddő harc erőszakos felidézése által — káros kihatással lehetne közügyeink intézésére: idején valónak tartjuk, már most rámutatni azok káros voltára és tételről-tételre követve azon érveket, melyeket e törekvések vezetője eddig eszméje támogatására felhozott, ad okulósz demonstrálni azok tarthatatlanságát.

A bizonyítás nem lesz nehéz, mert munkánkat megkönnyíti az a körülmény, hogy ezen felhozott érvek olyanok, mint a pókhálószövedék: lengék és értéktelemek, szövedékben minden szilárd támpontot nélkülözök.

Az eszmé zászlovívője kétfelé osztja érvei szövedékét: az egyik rész arra szolgáljon, hogy bebizonyítsa, milyen erkölcsi — a másik, hogy milyen anyagi előny háramlik Szentesre, ha önálló törvényhatósággá törekszik lenni.

Szerinte az erkölcsi siker főleg abban gyökerezik, hogy Szentes akkor lerázza nyakáról a vármegye nyílgát és önállóan, szabadon intézheti a maga sorsát, ami — városi közügyeink mai szerepívít és előljárásgunk eddigi fényes gazdálkodását ismerve, népiesen kifejezve annyit tesz: *elkergetjük a macskát, hogy szabadon cincoghassanak az egerek.*

Csakhogy ez az erkölcsi siker nagyon illuzórius.

Városunk — a törvények tiszteletbentartása mellett — ma is szabadon intézheti a maga sorsát s ha most — sorsának intézésénél — a vármegye törvényhatósága képezi ellenőrző fórumát, mely megőrvi a — sajna — nagyon is gyakori túlkapasoktól: önálló törvényhatósággá fejlődése esetén, — hogy úgy fejezzük ki magunkat — csak urat cserél, amennyiben akkor is lesz ellenőrző fóruma; a kormány. S míg ma, az esetben, ha a vármegye csakugyan kegyetlen zsarnokként gátolná szabad fejlődésére irányuló jogos törekvéseben, még mindig jogorvoslast kereshet ez ellen egy felsőbb hatóságnál, addig — mint önálló törvényhatóság aligha részesülnek majd törvényellenes intézkedéseit az ellenőrző kormány-nál, melytől nincs fölébbvitel, olyan ellenző és szelid elbírálásban mint ma, mikor a vármegye sohasem lép fel e túlkapasok ellen a törvény és jog teljes szigorával.

A vármegye-macska elűzése után tehát korántsem cincoghatnak szabadon az egerek, de nem is volna — a közjára érdekében kívánatos, hogy szabadon cincoghassanak; mert ezek az egerek is az „örlok” rendjébe tartoznak s ma, az ellenőrzés lazasága folytán bizony tapasztaljuk is, hogy örlik — egyre örlik — rendetlen, fejtelten gazdálkodásukkal —

TÁRDA.

A flegma.

— Ilyil. —

Azt mondják, nagy fejben rendesen nagy ész lakozik. Engedelmet kérek, Tóth Mihálynak elég nagy a feje, olyan nagy, hogy a korcsában mikor nagyokat búsul, föl-támasztja mind a két kezével, mivel talán attól fél, hogy elejti, mégis nem lehetne rá megesküdni, hogy a nagy fejben kellő nagyságu ész is lakozik.

Sok esze nem volt, szívét pedig (mekkora szive lehet egy olyan trabális embernek!) oda adta a feleségének. A felesége csöpp asszony, kontyának csücsa sem ér föl a férje válláig.

Tóth Mihály mindig hűséges volt a feleségéhez.

Nem olvadozott nagyon a lábainál! sohasem, nem hintette csókkal kezeit, szerelemtől lángoló nyelven nem gudosított ékes szavakat fülebe; sőt inkább dörgő hangon beszélt s ha meg is czuppantotta, majd kidagadt a menyecske két piros orcája.

Népies fogalmak szerint, ha nem is

turbékolta, mégis úgy éltek, mint a galambok.

A galambok egy napon a bíró elé kerültek.

Egy öles termetű fiatal embert vádolnak. A szép cimbalmost.

Felsővárosban hires ember a szőke cimbalmos. Fehérnép előtt eljátszik napestig; szívesen kiveri a rézhúrokon a legszebb nótákat s ezért nem kér ugyszólván semmit; megelégszik egy mosolylyal, könnyel, meg a tetszésnyilatkozásnak bármily csekély jelével.

De hát ez semmi, ez nem pénz, a cimbalmos bolond ember, mulat rajta az asszonynepe. Sokkal komolyabb, higgadtabb ember volt Tóth Mihály, hogyszem eltiltotta volna a feleségétől ezt a mulatságot. Tíz év előtt ő is bolondja volt a muzsikának, de most a közmunkaadó, kövezetvám s más ilyen nehéz dolgokkal foglalkozik az az őriási fej.

Mikor egy szerda napon hazament, bevolt csukva a pitvarajtó.

Avval fogadtá egy kis leány, hogy a szobában van a cimbalmos bácsi.

Valamit dűnynyögött a gazda, azután békességgel leheveredett a pitvar előtti lö-

cára. Ő nem megy be, míg el nem viszi az ördög azt a bolond cimbalmost; tele van az ő feje mindenféle gonddal, nem is tud ő már se búsulni, se vigadni. Legalább igazán nem.

A kopott posztókalap zsirpecséses ke-rek karimája alól könnyősen néz a szom. szédház tűzfalára. Nincs azon semmi dísz, nincs rajta semmi bámolni való, de Tóth Mihály csak úgy tud gondolkozni, ha valami őresre, semmire néz.

— Ejha, szóla meg végre, — hallod e kis leány, — nem szóli az a cimbalom!

— Ha nem szóli, akkor bizonyosan elszakadt egy húr.

Tóth Mihály ráhagyta, hogy úgy van, az a bolond fiú muzsikál az asszonyoknak Isten nevében s utóljára elszakad a húrja Leházta szemére kalapját, ledől a lócára s elszunnyadt. De nagyon fürhata valami a szívét, mert nem sokára talpon volt; fölcsapta a kalapot a feje tetejére, de még a szemöldökét is fölházta a homloka középeig s újra dűnynyögött:

— Hüm, csak nem játszik az a cimbalmos.

Kinent az utcára s bezörgött az ablakou. Nem ugyan pillanat mulva, de elég

a közvagyont, aminek legszomorúbb bizonyossága: jövő évi költségeloirányzatuk végeredménye, mely a pótdadó újabb emelkedésben jut kifejezésre.

A másik erkölcsi eredmény: hogy Szentes, mint önálló törvényhatóság Csongrád megye székhelye is maradna az esetre, ha a bekövetkező területi rendezésnél e megyét egy alakítandó Szegedvármegye el nem nyeli, szintén illuzórius.

Mert kétségtelen, hogy az esetben Csongrád vármegye geográfiai területén két önálló törvényhatóságú város volna: Hódmező-Vásárhely és Szentes; kétségtelen az is, hogy e beteges aspirációk megvalósulása esetén Szentes semmi befolyást sem gyakorolna többé Csongrád vármegye ügyeire és elhatározására; de az már legkevésbé sem kétséges, hogy a viszonyok ily alakulásakor Vásárhely is akcióba lép, hogy a megye székhelyét megnyerje, míg viszont nagyon kétséges: vajjon Szentes győznie e versengésben s az így alakult Csongrád vármegyében is az a „szellemi és vagyoni empórium“ maradna-e, amelyről oly fennhangosan beszél a zászlóvivő, hogy ez óvta meg eddig a vármegyét a Szeged megye által való elnyelésétől.

Látni való hát, hogy az erkölcsi előnyöket feltüntető pókhalászóvadászok vajmi fogyatékos, de — ha lehetséges — még fogyatékosabbak azon érvek, melyeket a vezér az anyagi előnyök mellett hoz fel, mert itt nem feltevésekkel, hanem eszkalatlan számokkal állunk szemben.

Kiszámítja ugyanis, hogy — a vármegyei kötelekélből kitéve, mily anyagi haszon báramlik Szentesre részint különböző megtakarítások révén, részint az okon, mert akkor egy és más vármegyei teltől többet szed.

E megtakarítások volna:

A város által ma a vármegyei betegápoláshoz fizetett évi járuléka: 723 frt 92 kr., székházépítési alapha fizetett jutaléka 2765 frt 34 kr., a megyei tisztviselők alapjába fizetett 2895 frt 65 kr.; a községjegyzői nyugdíjalap jutaléka:

gyorsan kifutott a menyecske, összecsapta a két kezét s aztán sírva borult az urára — Be ne ereszszük többet a cimbalmost. Üsse le kend, ha még egyszer átlép a küszöbünket.

Tóth Mihály csittitotta a feleségét.

— No, no.

Az asszony tovább sirt.

— Kend ugyan bizik bennem, de a szomszédok? . . . Az a kötnivaló cimbalmos behúzza az ajtót erővel. Nem bírtam vele. Azt mondta, csak nekem akar játszani.

A cimbalmost a cimbalmás kilökte Tóth Mihály. A cimbalmosnak kifecsködött a lába, de meggyógyult! A cimbalom pedig eltört, most már ki sem lehet többé reparálni, dobhatja tüzre.

Főszántókat az összetört cimbalommal a bíró elé. Szépen kiegyeztek. Tóth Mihály megfizette a cimbalom árának felét, aztán mikor zsebrevágta a bugyellárját, szeliden odaszóltott a cimbalmoshoz:

— De azt is megmondod, hogy nem jól cselekedődött.

— Miért?

— Hát csak azért, hogy *illetlenség* volt, amit tett.

(Sz. H.) Uriel.

723 frt 92 kr. és a megyei közmunkajutalék 16.540 frt 20 kr., vagyis összesen 23.640 frt 03 kr. mihez a Széchenyi-ut és ártéri-híd vámjogának a bekövetkező változás folytán Szentes tulajdonába átmenő bevételeit, 10 ezer frtot hozzászámítva, kerekesszám 30 ezer frtban állapítja meg az évi anyagi hasznot.

Vegyük ezen összegeket tételenként elő.

Utánajártunk a dolognak és alaposan megbizonyosodtunk arról, hogy Csongrád vármegye ma évenként a kiténtetett 723 frt 92 kr-nál sokkal többet ad ki csupán szentesi illetőségű betegek ápolási költsége címén. S minthogy ez a teher a célzott változás folytán Szentesre magára hárulna át, nyilvánvaló, hogy itt nem nyer, hanem veszít a város a cserén. Ez a megtakarítás tehát illuzórius.

Következik a székházépítési alaphoz való évi hozzájárulás. A vezér itt épp oly tévedésben van, ha azt hiszi, hogy az általa felvetett eszme megvalósításával Szentesnek ebbeli kötelezettsége megszűnik, mint amilyen téves azon hite: hogy ezután nem kell semmivel hozzájárulnunk a vármegyei nyugdíjalaphoz.

A székházalapot a vármegye Szentes hozzájárulásával teremtette, s ugyanígy jött létre a tisztviselői nyugdíjszervezet is. Szentes, hogy a zászlóvivő kifejezésével éljünk, *elkötelezte* magát mind a kettőnél és kötelezettsége alól semmi sem oldja fel; sőt — mint alább ki fogjuk mutatni — egy olyatén változás, amilyent e modern apostolok terveznek, csak nagyobb és újabb terheket róna rá.

A jegyzői nyugdíjalappal pedig alighanem ugyanígy áll a dolog.

Amit a megyei közmunka-illetékről mond, hogy itt Szentes is maradna a 16,000 frt mai hozzájárulási összeg, hát az igaz, hogy azt a város ezután maga bevételezné, de fenn kell belőle tartania az utászokat s ez évi 3300 frt, szerveznie egy utbiztosi állást: évi 700 frt; megváltania a vármegyétől az addig megyei költségen épült utászlakásokat, fentartania az utakat és hidakat, pedig ez nem kevés költségbe kerül, mikor tudjuk, hogy a legtöbb törvényhatósági út Szentes tulajdonába menne át és gondozása alá kerülne. Ha ehhez tekintetbe vesszük, hogy saját útcái kövezésének továbbfejlesztésénél szintén egészen magára volna aztán utaitva: könnyen kiszámítható, hogy az a 16 ezer forint nem hogy megtakarítás, de alig fölösleges közmunkakiadásainkat.

Végül pedig egészen illuzórius a Széchenyi-ut és ártéri hidvámbevételeiből előirányzott 10,000 frt anyagi haszon is, mert ezen objektumokat szintén meg kellene váltani a vármegyétől, ami aligha fizetné ki magát, mikor tudjuk, hogy a vámszedési jog gyakorlása időhöz kötött és azonnal megszűnik, ahogy a két objektum építésébe befektetett és kölcsön vett tőke vissza lesz fizetve.

Ime, mivé zsurgorodik össze az a 30 ezer forint, mely különben is csak a tervköviások képzeletében volt meg.

De itt még koránt sincs vége e törekvések abszurditásának, melyeket joggal mondottunk a közügyre károsaknak, mert nemcsak hogy erkölcsi és anyagi hasznot nem hoznak e banda-bandák vá-

rosunkra, hanem megvalósulás esetén igenis érzékeny anyagi kárt okoznának újabb és újabb terhek alakjában a polgárságnak. Háztartásunk és szükséglete jelentékenyen növekedne s ezt aligha kívánja bármelyikünk, mikor a pótdadó e nélkül is évről-évre nehezebben súlyosul reánk.

Mindenekelőtt emelnünk kellene a tisztviselők évi fizetését, uj hivatalokat kreálnunk és egy hivatalnok nyugdíjalapot létesítenünk, mi mellett — mint már bebizonyítottuk — a vármegyei nyugdíjalap hányada is reánk súlyosodna.

Ezenkívül pedig nemcsak itthon szaporodna a teher, hanem az állammal szemben is, mert az önálló törvényhatósági joggal felruházott városok házostályadója magasabb skála alá esik, mint amelyet most fizetünk.

Ma pedig alapos kilátásunk van rá, hogy a jövő évben pótdadónk 95—97%, a következő évben pedig, mikor a gimnáziumunk 8-ik osztálya is megnyílik és újabb tantervek alkalmazása válik szükségessé, még ennél is több lesz.

Nos — van még kedvünk önálló törvényhatóságra aspirálni?

Jobb lesz, megmaradni ahogy vagyunk és boldogulásunkat nem ily hállatlan, meddő téren, hanem az okserű gazdálkodásban, takarékosagban keresnünk.

Nekünk rem beteges ábrándok keltenek, hanem reális való.

Emnek zászlaját lobogtassák előttünk: s szívessen, készséggel követjük!

Szervezeti szabályrendelet. A megyei törvényhatóság által, különböző változtatások eszközzése végett Szentes városhoz visszautalt statuten tervezetet a f. hó 22 én tárgyalta újból a városi közgyűlés által e célból kiküldött bizottság, mely aztán olyan lényeges módosításokat tett a tervezeten, hogy azt a megyei törvényhatóságnak alighanem újból vissza kellett majd utasítania a városhoz. Ha már ez magában véve is láros jelenség városunk adminisztrációja érdekében, annyival inkább azzá válik azon erköletelen indok alapján, mely e bizottságot munkálatában vezette s amely egész nyíltan jut kifejezésre a „*Szentesi Lap*“ f. évi 113 ik számának vezérelőjében.

Azt mondja ez a cikkely, hogy a bizottság, *nehogy a város kitélessék annak, hogy a főközpályon kívül a rendkörnyitányt is a főispán nevezze ki a rendkörnyitányt állást a statutum átadozásánál torlú és egy rendortanicsosi állást javasol szervezni.*

Vagyis: N. N. azt mondja, hogy a fiát Péternek írták ugyan be az anyakönyvbe, de hogy a katonaság alól kibújjon, az életben Jánosnak fogja a gyereket nevezni.

Soha ridegebb, leplezetlenebb formában nem publikálta még a törvénynek kijátásására célzott manipulációit egy-egy bizottság, mint ez: soha a közéleti korrupció kirívóbb tanújelét nem adta tanács, mint városunk, mely e bizottsággal karöltve működött; soha nagyobb szegénységi bizonyítványt nem állítottak még ki e jó urak szellemi képzettségükéről, mint e javaslattal, mely éppen nem alkalmas arra, hogy felsőbb helyen valamelyes bizalmat keltsen önálló törvényhatósági aspirációk iránt.

S. n. it. ed. j. n. k. a. bizottságnak, a mér

női tiszttség szervezetére vonatkozó javaslatáról?

Ugyanaz a bizottság, mely alig néhány hó előtt elfogadta a nézetet, hogy segédmérnökökre sincs szükség, mert elvégezheti a mérnöki teendőket egy szakközeg is, ma — mikor a vármegyei törvényhatóság a segédmérnöki állás fentartását proponálja, egyezsere meg ezt is kevesnek tartja és azt javasolja, hogy Szentesen, melynek még építészeti szabályrendelete sincsen, egy direkt *építészmérnöki* állás szervezetessék s hozzá még 1600 frt évi fizetéssel, mikor a város polgármesterének fizetése 1400 frt.

Mintha csak piacra kiatlanák ki, hogy néhány hó előtt személyes bosszú vezette őket elhatározásukban, mikor a városi mérnököt a segédmérnöki munkáerő megvonásával akarták munkával túlterhelni, míg azóta kerülőkötött valaki, akinek hivatalát kell adni s így most már nem segédmérnök, hanem jól javadalmazott építészmérnök kell nekik.

A következetesség, az minden cselekedetükben melles dolog.

A naponta változó egyéni érdekekhez idomul elhatározásuk most is, hát még ha — hitük szerint — csakugyan egészen szabadon intézhetnék a város sorsát.

Isten! ovd meg e csapástól mi szűkebb hazánkat!

De azt hisszük, meg is óvja a javaslatok megvalósításától is s a ma összeülő városi közgyűlés, vagy ha az nem: a megyei törvényhatóság igaz érdeme szerint elveri majd a port e statutum módosító városatyákon.

Újdonságok.

Szentes, 1890. szept. 25.

— **Személyi hír.** Zsilinszky Mihály főispán a f. hó 20-án váratlanul bazeerkezett és 21-én elintézvén legsűrűsebb hivatalos teendőit, 22-én Félégyházára utazott, hogy ott a vármegye nevében fogadja a beiktatása végett Temesvárra utazó új csanádi püspököt, Dessewffy Sándort. A hivatalos üdvözlés után a főispán a püspökhöz csatlakozik, hogy Szegedre, majd Temesvárra kísérje, hol résztvesz a beiktatási ünnepségekben. Temesvárról a főispán Csabára utazik, hol csütörtökön a felkészülendő bizottság gyűlésen elnököl s aztán szombaton vagy vasárnap érkezik haza.

— **Városi közgyűlés.** Szentes város képviselőtestülete ma tartja közgyűlését. Felhívjuk a körülményre a városi képviselő figyelmét különösen azért, mert több nagyfotosságu ügy van a tárgyszorozatban, mint a város jövő évi költségelőirányzata és a szervezetési szabály módosítására kiküldött bizottság javaslata; sőt valószínű, hogy már e közgyűlésen indítvány fog tétetni Szentesnek önálló törvényhatósággá alakulása tárgyában is s így kell, hogy a képviselők lehetőleg teljes számban jelenjenek meg e gyűlésen, nehogy oly határozatokat hozhassanak, miket később csak megbánni volna okuk.

— **A tiszai vízszin fixirózása.** A földmívelési miniszter által eirendelt tiszai vízszin fixirózást az egész Tiszafolyó mentén, Tokajtól Títelig, a f. hó 22-én, délelőn 12 órákor fogantattották. Ezen munkálatokat a szegedi folyammérnöki hivatal rajonjába eső szakaszokon *Csongrádtól a borjasi átvágásig Hajagos Imre, Pely László, Nagy Ágnes* kir. mérnökök, *Babócs Béla, Kovács Ferenc, Mészáros Ignác, Schneider József, Szjoka Samu és Herzog József* társulati mérnökök teljesítették. A kiküldött mérnökök valamennyien ugyanszon időben karokkal je-

gyezték meg a vízszin magasságát s az így tett észleleteket majd pontos lejtmerésekkel fogják összekapcsolni. Ezen észleletek eredményei rendkívül fontosak lesznek a folyam-szabályozás eredményének megállapítása szempontjából, mert ez lesz az első alkalom annak meghatározására, hogy a Duna folyamuk mily hatása van a Tisza vízállásának változásaira, jelesül, hogy mily távolra hat föl a Tisza vízének visszatörődése a dunai magas vízállás következtében. E föltörődés határa, az észleletek eddigi eredményei szerint, a folyóköz *torókanizsai* vagy *zentai* szakaszán lesz. Az eredményekről különben határozott adatokat most még nem közölhetünk, mert egyrészt a kiküldött szakaszmérnökök jelentései nem érkeztek be, másrészt pedig a megfigyeléseknek a lejtézési műveletekkel leendő összekapcsolása többheti munkába fog kerülni.

— **Delegált alispán.** Hódmező Vasárhely város álla: tiszai halászléi jogának megállapítása végett, az 1888. évi XIX. t. cikk 3 §-a alapján a bejelentett igénye felletti tárgyalással s határozat hozatalával vármegyének nispánját bízta meg a földmívelésügyi m. kir. miniszter az okon, mert a jogigény bejelentője, H. M. Vasárhely polgármestere s a helyi illetőség szerint a törvény alapján ő lenne a határozathozatalra is illetékes. — De mivel a jogkereső fél a saját ügyében bíró nem lehet, azért a tárgyalás megtartása és határozathozatala vármegyének alispánja lett megbízva.

— **Közigazgatási bizottság.** Vármegyénk közigazgatási bizottsága a f. hó 29-én, hétfőn tartja e havi rendes ülését a vármegyeház kis termében. A délelőtti 9 órakor kezdődő gyűlésen több igen fontos tárgy kerül előtérzésre.

— **Gyilkosság a szomszédságban.** Mint kun-szt.-mártoni levelezőnk írja, ott egy sajátosság gyilkosság tarja igatottságban a kedélyeket, melynek részletei a következők: Meg a mult hóban történt, hogy D. Fazekas László ottani földbirtokost a tanfján felakasztva találták. Először öngyilkosságot sejtettek, de annak ellentmondani látszott az hogy az illető rendezett vagyoni viszonyok közt élt, s egyebkent sem fogott fenn semmi ok, mely arra készletet volna, hogy öngyilkos-sá legyen. Az ezer szemű és fülü gyanú tehát előbb csak suttogva, majd hangosan gyilkosságról beszél s a terjedő hírekké szemben szükségessé vált a törvényes beavatkozás, annyival inkább, mert a törvényszéki boncolás is gyilkosságot konstátált. E boncolás alapján dr. Magyar Sándor aljárásbíró erősen megindította a nyomozást, mely arra a meglepő eredményre vezetett, hogy a vizsgálóbíró a f. hó 22-én a megyelioltknak nejt. Dósa Orsít és ennek jó barátját, Dekány János földbirtokost letartóztatta. Hogy mily gyanukok alapján történt a letartóztatás — ez természetesen a bűnügyi vizsgálat títka s a kun-szt.-mártoniak — mint levelezőnk írja — annál nagyobb érdeklődéssel várják a rejtélyes bűnügy vizsgálatának és lefolyásának további fejleményeit, mert a letartóztatott nő az ottani plebanos, Dósa József unokaháza, ki iránt a lakosság a nélkül is ellenszenvvel viseltetik.

— **Visszaütasított díjszabálytervezet.** Szentes város köveztvámszedési díjszabálytervezetét, melyet a legutóbbi városi közgyűlés határozatából kifolyólag jóváhagyás végett a vármegyéhez terjesztett fel a tanács, a f. hó 24-én elmökileg utasította vissza S t a m m e r Sándor alispán az okon, mert az egész tervezet semmiben sem felel meg az 1890. I. t. c. az út és vámszedési jogról szóló 81 és következő §-ában foglalt követelményeknek. E köveztvámszedési tervezetre s az annak elkészítésére kiküldött bizottság tájékoztatására folytán a városra háruló tetemes anyagi kárra legközelebb visszaterünk.

— **A felebaráti szeretet nevében** f. hó 28-án a vöröskereszt egylet által a hazai tűzkárosultak javára rendezendő táncmulatság iránt nagy érdeklődés mutatkozik és az népek igérkeznek. A vidékről naponként érkeznek tudakozódások és megkeresések, különösen meghívók végett a rendezőegység. E táncmulatságra Sós Albert és Szépe Károly

kereskedéseikben beiepi jegyek már most előre válthatók. Bielepi jegyek ára: személyegyre 1 frt, családjegyre 3 frt. Ismételve ajánljuk a jótékony célul mulatságot olvasóink szíves pártfogásába. A részvétel által kettős cél valósíthatik meg. Közönségünknek kellemes találkozási helye lesz a bál és a szerezcsélenél jártak nyomora is enyhíthetik.

— **Német prédikáció szentesi templomban.** Ilyen lehetetlenséget sem hittünk, hogy megérjük itthon, a legmagyarabb vármegyének idegen nyelvtől szepotelen székhelyen, hogy a mai kor áramlata közeppel, a mikor a felvidékek és a Bánátuk legtöbbször és leguemebb fészkeibe is diadalmasan vonul be a magyar nyelv, Szentes városába akkor ferközze be a germán szó. — Ezt a lehetetlenséget kellett megérniök és e miatt a képtelenség miatt kellett megbotránuozniok a helybeii zsidó híveknk f. hó 20-án, midőn ujjonnan választott rabbijok ekes német dikcióval lepte meg őket. — Nem tudjuk, hogy a hazafias erület e tapintatlan megserzésében kire hárarnik a súlyosabb felelősség? Az előjárásra e, melynek vezetője éppen kérkedő magyarságával buktatta meg elődjét és juttatta magát a hitközség elnöki székebe? Vagy pedigien a rabbi úrra e, akit a hitközség tekintélyes része éppen győnye magyarsága miatt nem akart lelki pásztorául elfogadni és a kire nagyon is reafere, hogy teljesen felhagyjon a német beszéddel és mentől többet gyakorolja magát a magyar szókutalban. Mert még folyton erős küzdelmet folytat a magyar nyelvvél, a mint azt a zsidó újvekr elmondott prédikációjának hibái elég szembeötően kitüntették, de a melyekről szívesen halgattunk, mert a rabbi ur nyelvünk elsajjítására buzgó igyekezetet látszott fordítani. Csak magának art és csak hitközségünk jó hírnevét teszi tönkre, ha egy-két ósdi ember kedveért, akik talán jobban értenek németül, mint magyarul, ezeknek kegyét akarván hajhászni, másork is német szóval riasztja ki a templomból és idegeníti el magától a magyar érzésű elemeket.

— **Katonák nálunk.** A pár hét előtt itt hagyakorlatra keresztfülvonult kecskeméti honvédházarak a f. hó 23-án érkeztek ismét városunkba, hazafelé vivó utjukban. A szálláscsináló előcsapat 22-én jött, 23-án a derékhad, mely itt egy napi pihenőt tartott s 24-én indult tovább Csongrádon át Kecskemétre. Ittlétük egy kis élénkséget hozott a város utcáiba, mert a nyalka legényeket sok kíváncsi szem meglámulta. Ezenkívül egy kis mozgalommal járt az is, hogy újból kiosztották az itt ápolásra és tartásra elhelyezett honvédovakat is.

— **Az engesztelődés napja.** Ez a neve zsidó polgártársaink legnagyobb ünnepeinek, a tegnapi letolyt nagyobb napjának, melyen a vallásos hit szerint a legfőbb bíró ítéletet mond bűnösök és büntelenek felett. Teljes 24 órai szigorú böjtöt tart e napon az igazhitű zsidó s sem étel, sem ital nem érinti ajakát. Ellenfél kibékül ellenfelel, mert érzi, hogy neki is bünbocsánatra van szüksége, melyben úgy lehet része, ha maga is megbocsát, mert szívében kereszű gyűlölséggel nem lehet hozzá sem irgalmas az egyisten: Jehova. Természetes, hogy e szent napon az üzletek is zárvak s a hívők serege korá reggeltől az esthajnali csillag feljöttéig templomba seregel, buzgó imát küldve a magasságos Urhoz, ki a mennyet és földet és mindeneket, mi ezeken van „legyen” szavával teremtette.

— **Egyleti hír.** Az orszagos vöröskereszt-egylet csongrádmegei választmánya a f. hó 28-án, vasárnap délelőtti 11 órakor gyűlést tart a vármegyeház tanácsstermben. A gyűlés tárgya: elnök, jegyző és pénztárnok választás s minthogy az egyleti alapszabályok értelmében a választás megejtéséhez a választmányi tagok legalább egy negyedrészenek jelenléte szükséges, a választmányi alakulógyűlés elnöke: *Stammer Sándor* alispán azzal hívja meg a tagokat, hogy a nevezett napon és időben a gyűlésen kellő számban szíveskedjenek megjelenni.

— **Táncvigalom.** A katonasághoz besorozott iparosítják búcsóbáljára iránt, mely

a f. hó 27-én tartatik a nagyvendégio termelés, általános érdeklődés mutatkozik a közönség körében, úgy hogy látogatottság és faszitelen jövedy dolgában ez a mulatság is méltán fog bizonyára sorakozni az iparosifjak által rendezett előző táncvigalmakhoz. Épp ezért különösen felhívjuk olvasóink figyelmét a kedélyesnek ígérkező vigalomra.

Weisse Seidenstoffe von 60 kr.

bis fl. 11.45 p. Meter — glatt und gemastert (ca. 150 versch. Qual.) — vers. roben- und stückweise porto. z. Zollfrei aus Fabrik-Dépot G. Henneberg (K. u. K. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 19 kr. Porto.

Iskolai értesítés.

A szentes város által fentartott hat tanyai iskolában az 1890/91-ik iskolai év, f. évi október hó 1-én a beiratásokkal veszi kezdetét. A beiratások október hó első négy napján tartatnak, mely idő alatt a tanköteles mindennapi (6-tól 12 évesig) és ismétlő iskolás (12-től 15 évesig) gyermekek szülei, gyámjok vagy azok helyettesei kíséretében az illető iskola tanítójánál beiratásra tartoznak jelentkezni.

A tanítás október 6-án kezdődik.

A midőn ezzel az illető szülek, gyámok vagy azok helyettesei értesítetnek, egyszersmind figyelemzetnek azon körülményre, hogy a mely szüle, gyám vagy azok helyettesei a beiratást az erre kitűzött napokon túl, egy hét elfolyása alatt minden alapos ok nélkül elmulasztáná, az az illető tanító úr feljelentése alapján a törvényszabta büntetésben fog részesítettetni. *Az iskolaszék elnöksége.*

Irodalom.

(A Pesti Hírlap ajándéka előfizetőinek.)

Pelda nélkül áll a magyar hírlapirodalom történetében, amit a Pesti Hírlap a most következő október decemberi negyedévében nyújtani fog előfizetőinek. Valóban csak az a szintén példanélküli nagy szám teszi lehetővé, melylyel a magyar olvasó közönsége e kedvelt lap mellé sorakozott. Hozni fog a Pesti Hírlap — mint a szerkesztőség velünk tudja — a nemzeti színészet száz éves jubileuma alkalmából október hó folyamán *Jókai Mór-ól* „Thespis korája, vagy a földön járó csillagok” cím alatt, fejtelműhian humorral és satyrával megírt *kétfelvonásos színművet* a magyar színészet első évtizedeiből. Karácsony táján megkezdí *Mikszáth Kálmán* legújabb művének, egy már kész, de még nem kapott *regényének* közlését. S ugyancsak december hó folyamán kapja meg a Pesti Hírlap minden előfizetője — az ujonan belépő havonkinti előfizetők is, — karácsonyi ajándékul a *Pesti Hírlap naplárát*, egy valóságos díszművet, a leggazdagabb szépirodalmi és közhasznú tartalommal, mely több mint 400 oldalnyi terjedelemben fog megjelenni s hozni fog legjelesebb írónktól (köztük Jókai és Mikszáth) novellákat, rajzokat, tárcákat, 40—50 díszes képet, teljes tiszti címért és fővárosi kalauzt, a rendes naptári tudnivalókon kívül. *S ez még a havi előfizetők is teljesen díjtalanul és bérmentve kapják*: oly kedvezmény, minőt eddigéle napilap nem nyújtott előfizetőinek. (Ezt az ajándékot a lap számonkint való vásárlói azonban nem kápják s a naptárt csak teljes bolti áron (1 frt) szerezhetik meg. Ily körülmények közti már fölösleges is külön ajánlanunk a Pesti Hírlapot t. közönségünk figyelmébe. Előfizetni lehet okt.—decemberre 3 frt 50 krajával, egy-egy hóra 1 frt 20 krajával, a Pesti Hírlap kiadóhivatalában (Budapest, nádor-utca 7. szám) Mutatványszámokat levelezőpon nyilvánítoti óhajra a kiadóhivatal egész hétig ingyen és bérmentve küld.

Színház.

A recsegő bordájú ócska tűzfészekben, mely nálunk nyáriszínház számba megy,

mely esend ütött tanyát, melyet immár leg-főbb csak egy-egy ársuhanó patkány vijjongása zavar meg, ahogy kíváncsi tekintettel néz körül a rozoga alkotmányon, mélységesen nagyot bámulva: úgy ilyen a Múzsák hajléka.

Maga a Múza, mely olyan sokszor fődte el az idén bánatos arcát egy-egy avatatlan papja vagy papnöje merénylétlen pirulva, hogy szinte alig láthattuk tündöklő fényben, magasztos fenségben vagy derűs mosolyban felragyogni neves uoasait — el, messze tájra röppent és hajlékát egy évre ismét Bachus és Gambrius lomtára foglalja el: üres hordók, lábarogyott székek, fűhére festett kerek asztalok, melyek mellett az évadban gyakran folytatta bosszúságát borba vagy habzó sörbe a múza-fiak előadásában megcsalatozott közönség.

S a Múza tovaröppenésével búcsút vettek fölünk avatott és avatatlan papjai is. Elköltöztek melegebb égaj alá, hol a lomb-hervasztó ősz és halálösen dermesztő fagyos tél is tart fenn számukra terített asztalt, szilárd oltárt, hogy az utóbbin áldozhassanak keblük istenének, ha az előbbinél földi „én”-jüket kielégítően táplálták.

Vidám, derűs volt a búcsú!

Mintha csak kárpótolni akartak volna bennünket az oltárra vitt anyi éretlen, fanyar gyümölcsért: a három utolsó estén a jökevd csillogó, gyöngyöző nedűjével telt kehelylyel kínáltak, melyet annyival mohóbb vágyal tritettünk fenéki, egész a köröm-próbáig, merthogy oly kevés részünk volt benne a lefolyt évadban.

Igy esik aztán, hogy — míg a távozők kellemes emléket visznek magukkal, a legutolsó három színlelőadást nézők telt házbán felharsant taps és éljenzés révén, mi itt maradtok jórészt szintén feledjük anyi csatlóadásunkat és nem akarunk mára visszaemlékezni, csak ez utolsó három est előadásai által keltett derűs hangulatra, melynek vidám kacaja ma is meg-megcsendül fülünkben.

Színre került pedig e három estén: „Szegény Jonathán” operett kétszer s búcsu-előadásul Szigethy elnyűhetetlen humorú népszínműve: „Csiomadia mint kísértet.”

A „Szegény Jonathán” bemutatója f. hó 20-án, szombaton este volt szülfalásig telt ház előtt s elmondhatjuk, hogy a bemutatót épp úgy meg lehetett elégedve, mint a nagy közönség, melynek bemutatatták.

Eredeti, vidám fickó ez a „Szegény Jonathán”, kit Kiss Pista nála szokatlan vevvel személyesített, úgy hogy e szerepét bizavást számíthatja a legjobbakk közé.

S amilyen az operett hőse, olyan a környezete is: a parasztikusan üde és romantlan keilves kis *Molly* (Halmayné), *Quickly* Tóbiás (Sziklay) az élelmes és mindenütt jelenvaló impresszárió, (Harriett dr.) Margó Zelma, ki eldobja magától a tudományt, hogy énekesuonék szegődjék — szóval: mindmind, akik ennek a mulatságszövegnek a szerkerét tolják, hogy diadalmasan sikerhez vezessék. A zene pedig, melyet e szellemes szöveghez Millöcker irt, jóval fölül-emelkedik a legutóbb operett banális, köznapizenejénél; instrumentációja szinte operaszerű, a karok és magánpartik egyaránt mentek minden reminiscenciától, mely a hallgatott önkénytelenül egy más — rég elfeledett, megunt melódíára emlékeztetné.

Gyönyörű az első felvonás szólója: „Lennél e kedvesem” melynek dallama külön kellemesen újul meg felvonásról felvonásra, hogy végül az operett fináléját képez-

ze; valamint „Szegény Jonathán” beköszönője, melyet Kiss Pista érces buritonja teljesen érvényre emelt. Továbbá a második felvonásbeli duett a házi zenekarról és az impresszárió kupléja, mely jelen villámdelejes korunkat sikerülten parodizálja s a hálás közönség ezeket méltán ujrázta meg, ami Sziklaynak alkalmat szolgáltatott arra, hogy néhány sikerült helyi vonatkozású versszakal toldja meg az eredeti szöveget.

Vasárnap, ugyanezt a darabot újból telt ház előtt adták s hisszük, hogy — ha korábban kerül színre — „Szegény Jonathán” ha nem is gazdag fickóvá, de minden-esetre elégtül szingagzatóvá tette volna Halmayt, megtöltvén a nézőtér közönségei, a színházi pénztárt pedig csengő obulusok meg két hasú bankóttákkal.

Hét fón a „Csiomadia mint kísértet” szolgáltatott a búcsúztatót, melyhez ismét nagyszámú közönség gyűlt a színpörbe.

És a búcsuzás, mint már mondottuk, nem járt érzékeny könyhullatással, hanem inkább szívből fakadó csengő kacajjal, melyet *Fodrik Miska* (Sziklay) és méltó partnere, *Zsuzsika* (Nógrádiné) kitűnő játéka varázsolt a közönség ajkára. Elemében volt mind a kétő s ha az egész távoző színtársulat után nem kiáthattjuk is, de nekik és még 1—2 társuknak szívből mondhatjuk, hogy im eltávoztak: Vezéreljék és hozzák is vissza őket hozzánk az égiek!”

Gazdászati és üzleti értesítés.

Szentes, 1890. szeptember 21.

A száraz, szeles időjárás, mely a földnek nedvességét egészen kiszívta, igen alkalmatlan a szántásra, vetésre; míg ellenben kedvező idő járt a kukoricatermesztésre s a szőlőszüretre. Csak hogy míg a kukoricából meglehetősen termést, 50—60 vekát 1200 négy-szőgölös holdról; addig a szőlőből a tavalyi termésnek alig kaptuk 10 %-át

Alkalmas volt az idő a folyó hó 20, 21 és 22 én megtartott országos öszi vásárukra is. Különösen jól sikerült a jöszágvásár, mely szombaton és vasárnap tartott. Nemkülönben kevés kivétellel a vasárnap és hétfőn tartott általános ipar-vásár, hol különösen nagy forgalom mutatkozott a gazdasági szerszámok és a ruhadar között. Legsilányabb volt a terményvásár; a gabnávásáron csöves kukorica volt meglehetősen mennyiségben, míg búzát, árpat, zabot igen csekély mennyiségben kínáltak. — Zsradék-félékből pedig oly csekély hozottat a piacra, hogy a keresletnek felét sem elégítette ki.

A következő árakat jegyezhetjük: Búza 80—81 kilós mm. 6 frt 80 kr. 78—79 kilós mm. 6 frt 60 kr.—6 frt 70 kr. Árpa köble 4 frt 60—80 kr. mm. 5 frt 80 kr.

Kukorica csövesen mm. 2 frt 80—3 frt, vekája 50—55 kr. Zab köble 3 frt 40 kr. Heremag mm. 40—43 frt. Szalonna csekély kínálat mellett 47, 48, 49 frt.

Jöszágvásáron:

Egy pár jó igaz öltör 300—360 frt. közönséges 200—260 frt. Kisfias tehén 60 frittől 100 fritt.

Hízott sertés tiszta vágásra 44—45 kr. kilója. — Sovány sertés hizalásra, 3—4 éves párja 40—60 frt. 1—2 éves párja 25—35 frt. egy éves és egy éven alóliak párja 15—25 frt.

Vágó juh párja 13—18 frt. Apró jöszágból nagy forgalom volt; Hízott lúd párja 4—5 frt. Sovány lúd párja 2 frt 40 kr. 2 frt 70 kr. Tyúk párja 1 frt 20 kr. Kappa párja 1 frt 20 kr. 1 frt 50 kr. Csirke párja 50—80 krig. 100 tojas 2 frt.

Laptulajdonos és felelősszerkesztő: Dr. Mátéffy Ferenc. Társszerkesztő: Bánfalvi Lajos.